

Προκλήτική ενέργεια

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

© Κώστας Λάβδας
Καθηγητής Ευρωπαϊκής και Συγκριτικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

■ **Η ΙΣΛΑΜΟΠΟΙΗΣΗ** κεφαλαίων της βυζαντινής ιστορίας, που αποσπώνται από τον μουσειακό κόσμο και ρίχνονται στη μάχη της κατάκτησης του περιφερειακού και παγκόσμιου μουσουλμανικού ακροατηρίου, έχει καταστεί χαρακτηριστικό στοιχείο του καθεστώτος Ερντογάν.

Η εμβληματική πράξη μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί το 2020 δίδαξε τον πλανήτη. Η μετατροπή, επίσης το 2020, της Μονής της Χώρας ολοκληρώθηκε προ ημερών, με το επίσημο άνοιγμά της ως μουσουλμανικού οίκου λατρείας. Είναι και η μονή Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς που λειτουργούσε από τη δεκαετία του 1940 ως μουσείο. Πρόκειται για συστηματική τουρκική πολιτική που μας αφορά. Βεβαίως, το ζήτημα δεν είναι διμερές, αλλά παγκόσμιο: αφορά την πολιτισμική κληρονομιά της ανθρωπότητας. Ωστόσο, για την Ελλάδα έχει ιδιαίτερη σημασία, σε δύο επίπεδα. Πρώτον, διότι η εξωτερική πολιτική του ελληνικού κράτους οφείλει να αναφέρεται και στη διάσταση του Ελληνισμού, κομμάτι του οποίου είναι η βυζαντινή χριστιανική ορθόδοξη παράδοση. Δεύτερον, διότι η ισλαμοποίηση της Ιστορίας προστίθεται σε μια μακρά λίστα τουρκικών διεκδικήσεων και πρωτοβουλιών που συγκροτούν την ατζέντα των ελληνοτουρκικών, όπως την αντιλαμβάνεται η Αγκυρα. Και όπως πλέον σχεδιάζει να τη διδάσκει στα σχολεία, κοινωνικοποιώντας και τις νέες γενιές σε αναθεωρητικά ιδεολογήματα, όπως αυτό της «Γαλάζιας Πατρίδας».

© Γιώργος Μαργαρίτης
Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας στο ΑΠΘ

■ **ΕΙΝΑΙ ΘΛΙΒΕΡΟ** κάθε γεγονός που οδηγεί στην καταστροφή καλλιτεχνικών, ιστορικών κληροδοτημάτων στο όνομα κάθε θρησκευτικής λατρείας που τοποθετεί τις λατρευτικές της ανάγκες πάνω από τον ανθρώπινο πολιτισμό. Το ασβέστωμα των λαμπρών ψηφιδωτών και τοιχογραφιών της Μονής της Νέας Χώρας προδίδει τύφλωση και φανατισμό στην υπηρεσία ενός αμφιλεγόμενου καθεστώτος. Πέρα από αυτό, στον τομέα της πολιτικής η κίνηση αυτή των τουρκικών Αρχών σηματοδοτεί σοβαρά ζητήματα στις σχέσεις με την Ελλάδα. Παραμονές της επίσκεψης του Έλληνα πρωθυπουργού στην Τουρκία, η κυβέρνηση και οι Αρχές της τελευταίας κάνουν ό,τι μπορούν για να επιδείξουν την περιφρόνησή τους απέναντι στη χώρα μας και σε ό,τι σχετίζεται με αυτή. Δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Η επίσκεψη, όμως, θα γίνει. Οι προκλήσεις της γειτονικής χώρας δεν επηρεάζουν την ελληνική εξωτερική πολιτική. Το θέμα της Νέας Χώρας είναι -λέει το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών- θέμα της διεθνούς κοινότητας. Αρα, μπορούμε να συμπεράνουμε, η Ελλάδα δεν θίγεται ευθέως από αυτό.

© Δημήτρης Τριανταφύλλου
Καθηγητής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και διευθυντής Προγραμμάτων στο ΙΔΙΣ

■ **Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ** της Μονής της Χώρας σε εν λειτουργία τζαμί ήταν αναμενόμενη από τη στιγμή που είχε ανακοινωθεί, το 2020. Το χρονικό της ανακοίνωσης μπορεί να ξάφνιασε, αλλά έχει περισσότερο να κάνει με τις πολιτικές δυναμικές και εξελίξεις εντός Τουρκίας, παρά με την επίσκεψη εργασίας του Έλληνα πρωθυπουργού στην Αγκυρα τη Δευτέρα 13 Μαΐου. Εξηγούμαι: Τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών της 31ης Μαρτίου στην Τουρκία οδήγησαν τον ίδιο τον Πρόεδρο Ερντογάν στη μεγαλύτερη ήττα από τότε που ανέλαβε την εξουσία, το 2002. Οι αναλύσεις των αποτελεσμάτων δείχνουν μια βαθιά λαϊκή δυσαρέσκεια με τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση που βιώνει ο τουρκικός λαός.

Με άλλα λόγια, για να μπορέσει να διατηρήσει και να ξανακερδίσει τον βασικό κορμό των συντηρητικών, θρησκευόμενων και εθνικιστικών ψηφοφόρων του, ο Πρόεδρος Ερντογάν έχει επαναφέρει τα ζητήματα της ισλαμικής ιδεολογικής του κοσμοθεωρίας στην οποία εντάσσεται η λειτουργία της Μονής της Χώρας ως τζαμί, όπως και η πρόσφατη θερμή υποδοχή του ηγέτη της Χαμάς Ισμαήλ Χανίγια, η παθιασμένη στήριξη των αιτημάτων των Παλαιστινίων και η καταδίκη του Ισραήλ ή ακόμα και η συμπερίληψη στο υπό διαβούλευση νομοσχέδιο για την προώθηση μιας παιδείας βασισμένης σε θρησκευτικές αξίες ταυτόχρονα με την ενσωμάτωση της διδασκαλίας της «Γαλάζιας Πατρίδας» στα μαθήματα Γεωγραφίας.

Η τουρκική κυβέρνηση γνωρίζει ότι οποιαδήποτε διαμαρτυρία από ελληνικής πλευράς για το νέο στάτους της Μονής της Χώρας θα έχει την ίδια τύχη με τις διαμαρτυρίες που ακολούθησαν τη μετατροπή σε τζαμί της Αγίας Σοφίας το καλοκαίρι του 2020. Με άλλα λόγια, η απόφαση αυτή δύσκολα θα αλλάξει, με την τουρκική κυβέρνηση να επικαλείται το δικαίωμα της Τουρκίας να νομοθετεί ως κυρίαρχο κράτος εντός της επικράτειάς της.